

การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้/รับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจ

คณะพยาบาลศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

คำนำ

เหตุการณ์ความเสี่ยงด้านการทุจริตเกิดแล้วจะมีผลกระทบทางลบซึ่งปัญหามาจากสาเหตุต่าง ๆ ที่ค้นหาต้นตอที่แท้จริงได้ยาก ความเสี่ยงจึงจำเป็นต้องคิดล่วงหน้าเสมอ การป้องกันการทุจริต คือ การแก้ไข ปัญหาการทุจริตที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของหัวหน้าส่วนราชการ และเป็นเจตจำนงของทุก องค์กรที่ร่วมต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบ อันเป็นวาระเร่งด่วนของรัฐบาล การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ในองค์กร จะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับ หนึ่ง ได้ว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มีการทุจริต หรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิด โอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้โดยให้ เป็น ส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำ ซึ่งไม่ใช่การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ จึงได้ทำการประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้/รับสินบน จากการดำเนินการตามภารกิจของหน่วยงาน ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๘ จำนวน ๔ ด้าน คือ

๑) การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ

๒) การจัดซื้อจัดจ้าง

๓) การบริหารงานบุคคล

๔) การจัดเก็บรายได้รวมทั้งกำหนดวิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยง เพื่อลดข้อผิดพลาดหรือลด ความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตต่อไป

คณะพยาบาลศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
กันยายน ๒๕๖๘

สารบัญ

หน้า

คำนำ

ประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๑. ความเสี่ยงการทุจริต ๔

๒. วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ๔

๓. การบริหารจัดการความเสี่ยงมีความแตกต่าง ๔

จากการตรวจสอบภายในอย่างไร

๔. องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต ๕

๕. ขอบเขตประเมินความเสี่ยงการทุจริต ๕

๖. การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ๖

๑. การระบุความเสี่ยง ๖

๒. การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง ๗

๓. แผนบริหารความเสี่ยง ๙

ประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๑. ความเสี่ยงการทุจริต หมายถึง ความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต การขัดกัน ระหว่าง ผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม หรือการรับสินบน

๒. วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต มาตรการป้องกันการทุจริตสามารถจะช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงด้านการทุจริต ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริต ให้แก่บุคลากรขององค์กรถือเป็นการป้องกันการเกิดการทุจริตในองค์กร ทั้งนี้ การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรจะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่า การดำเนินการขององค์กรจะไม่มีการทุจริต หรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิดโอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือ หากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยง มาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำ ซึ่งไม่ใช่ การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด

วัตถุประสงค์หลักของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต : เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐ มีมาตรการ ระบบ หรือ แนวทางในบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต ซึ่งเป็นมาตรการ ป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

๓. การบริหารจัดการความเสี่ยงมีความแตกต่างจากการตรวจสอบภายในอย่างไร

การบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นการทำงานในลักษณะที่ทุกภาระงานต้องประเมินความเสี่ยง ก่อนปฏิบัติงานทุกครั้ง และแทรกกิจกรรมการตอบโต้ความเสี่ยงไว้ก่อนเริ่มปฏิบัติงานหลักตามภาระงานปกติ ของการเฝ้าระวังความเสี่ยงล่วงหน้าจากทุก

ภาระงานร่วมกันโดยเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบปกติที่มี การรับรู้และยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้อง (ผู้นำส่งงานให้) เป็นลักษณะ Pre-Decision ส่วนการตรวจสอบภายใน จะเป็นในลักษณะกำกับติดตามความเสี่ยง เป็นการสอบทาน เป็นลักษณะ Post-Decision

๔. องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต องค์ประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริต ประกอบด้วย Pressure/Incentive หรือ แรงกดดันหรือ แรงจูงใจ Opportunity หรือ โอกาส ซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่าง ๆ คุณภาพการควบคุม กำกับควบคุมภายในขององค์กรมีจุดอ่อน และ Rationalization หรือ การหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำ ตามทฤษฎี สามเหลี่ยมการทุจริต (Fraud Triangle)

๕. ขอบเขตประเมินความเสี่ยงการทุจริต

แบ่งประเภทความเสี่ยงกำรทุจริต ออกเป็น ๓ ด้าน ดังนี้

๕.๑ ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต ภารกิจ

๕.๒ ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

๕.๓ ความเสี่ยงการทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการ ทรัพยากรภาครัฐ

๖. การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ดังนี้

๑. การระบุความเสี่ยง (Risk Identification)

ขั้นตอนที่ ๑ นำข้อมูลที่ได้จากขั้นเตรียมการในส่วนรายละเอียดขั้นตอน แนวทาง หรือเกณฑ์ การปฏิบัติงานของกระบวนงานที่จะทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ซึ่งในขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้น ย่อมประกอบไปด้วยขั้นตอนย่อย ในการระบุความเสี่ยงตามขั้นตอนที่ ๑ ให้ทำการระบุความเสี่ยง อธิบายรายละเอียด รูปแบบ พฤติการณ์ความเสี่ยงเฉพาะที่มีความเสี่ยงการทุจริตเท่านั้น และในการประเมิน ต้องคำนึงถึงความเสี่ยงในภาพรวมของการดำเนินงานเรื่องที่จะทำการประเมินด้วย เนื่องจากในกระบวนงานการปฏิบัติงานตามขั้นตอนอาจไม่พบความเสี่ยง หรือโอกาสเสี่ยงต่ำ แต่อาจพบว่ามีความเสี่ยงในเรื่องนั้น ๆ ในการดำเนินงานที่ไม่ได้อยู่ในขั้นตอนก็เป็นได้ โดยไม่ต้องคำนึงว่าหน่วยงานจะมีมาตรการป้องกันหรือแก้ไข ความเสี่ยงการทุจริตนั้นอยู่แล้ว นำข้อมูลรายละเอียดดังกล่าวลงในประเภทของความเสี่ยงซึ่งเป็น Known Factor หรือ Unknown Factor

Known Factor	ความเสี่ยงทั้ง ปัญหา/พฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าเคยเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่า มีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำ หรือมีประวัติ มีตำนานอยู่แล้ว
Unknown Factor	ปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากการพยากรณ์ประมาณการล่วงหน้าในอนาคต ปัญหา/พฤติกรรม ความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น (คิดล่วงหน้า ตีตนไปก่อนไข้เสมอ)

เทคนิคในการระบุความเสี่ยง หรือค้นหาความเสี่ยงการทุจริตด้วยวิธีการต่าง ๆ ดังนี้

-WORK SHOP

-การระดม สมอง

-Risk dentification

-การ ออกแบบ สอบถาม

-ถกเถียง หยิบยก ประเด็น ที ่มีโอกาสเกิด

-การ สัมภาษณ์

-เปรียบเทียบ วิธีปฏิบัติ กับองค์กรอื่น

๒. การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง ความหมายของสถานะความเสี่ยงตามสีไฟจราจร มีรายละเอียดดังนี้

สถานะสีเขียว : ความเสี่ยงระดับต่ำมาก

สถานะสีเขียวอ่อน : ความเสี่ยงระดับต่ำ สามารถควบคุมได้

สถานะสีเหลือง :ความเสี่ยงระดับปานกลางและสามารถใช้ความรอบคอบระมัดระวัง ในระหว่างปฏิบัติงาน ตามปกติควบคุมดูแลได้

สถานะสีส้ม : ความเสี่ยงระดับสูง เป็นกระบวนงานที่มีผู้เกี่ยวข้องหลายคน หลายหน่วยงานภายในองค์กรมีหลายขั้นตอนจนยากต่อการควบคุมหรือไม่มีอำนาจ ควบคุมข้ามหน่วยงานตามหน้าที่ปกติ

สถานะสีแดง : ความเสี่ยงระดับสูงมาก เป็นกระบวนงานที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอกคนที่ไม่รู้จักไม่สามารถตรวจสอบได้ ชัดเจนไม่สามารถกำกับติดตามได้อย่างใกล้ชิดอย่างสม่ำเสมอ

เกณฑ์กำหนดระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงการทุจริต(Likelihood)

ตารางระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงการทุจริต(Likelihood)		
ระดับ	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	-มีโอกาสเกิดขึ้นเป็นประจำ หรือ -มีโอกาสเกิดขึ้นมากกว่า ๕ ครั้ง/ปี
๔	สูง	-มีโอกาสเกิดขึ้นบ่อยครั้ง หรือ -มีโอกาสเกิดขึ้นไม่เกิน ๔ ครั้ง/ปี
๓	ปานกลาง	-มีโอกาสเกิดขึ้นบางครั้ง หรือ -มีโอกาสเกิดขึ้นไม่เกิน ๓ ครั้ง/ปี
๒	ต่ำ	-มีโอกาสเกิดขึ้นน้อยครั้ง หรือ -มีโอกาสเกิดขึ้นไม่เกิน ๒ ครั้ง/ปี
๑	ต่ำมาก	-มีโอกาสเกิดขึ้นได้ยาก หรือ -มีโอกาสเกิดขึ้น ๑ ครั้ง/ปี

๓. แผนบริหารความเสี่ยง

การดำเนินการเพื่อจัดการความเสี่ยงการทุจริต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

เหตุการณ์ความเสี่ยง	วิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยง	กิจกรรม/วิธีการดำเนินงาน	ระยะเวลาดำเนินการ (มกราคม -ธันวาคม) พ.ศ. ๒๕๖๘	หมายเหตุ
เจ้าหน้าที่มีการเรียกรับสินบนเพื่อช่วยให้การพิจารณาอนุมัติอนุญาตง่ายขึ้น หรือได้รับการยกเว้น หรือไม่เป็นไปตามกฎหมาย	1. ประกาศนโยบาย No Gift Policy 2. จัดทำแผนผังขั้นตอนการปฏิบัติงานตามกฎหมาย เผยแพร่ ณ จุดให้บริการ 3.จัดทำคู่มือการให้บริการประชาชน	1. ดำเนินการ กำชับอาจารย์ บุคคลากร และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติตาม ระเบียบที่ เกี่ยวข้อง 2. ประกาศ เผยแพร่มาตรการให้กับอาจารย์ บุคคลากร และเจ้าหน้าที่ทุกคนทราบ	(มกราคม -ธันวาคม) พ.ศ. ๒๕๖๘	
1. การเรียกรับเงินเพื่อแลกกับการตรวจรับ งานที่ไม่เป็นไป ตามแบบรูป รายการ 2. เอื้อประโยชน์ให้กับผู้รับจ้าง หรือคู่สัญญา หรือกิจการของญาติและพวกพ้อง	1. อบรมความรู้กฎหมายเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง 2. ส่งเสริมให้มีการเปิดเผยข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างบนเว็บไซด์ของหน่วยงาน	1.ดำเนินการ กำชับอาจารย์ บุคคลากร และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติตาม ระเบียบที่ เกี่ยวข้อง 2.ประกาศ เผยแพร่มาตร การให้กับอาจารย์ บุคคลากร และเจ้าหน้าที่ทุกคนทราบ	(มกราคม -ธันวาคม) พ.ศ. ๒๕๖๘	
เหตุการณ์ ความเสี่ยง	วิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยง	กิจกรรม/วิธีการดำเนินงาน	ระยะเวลาดำเนินการ (มกราคม -ธันวาคม) พ.ศ. ๒๕๖๘	หมายเหตุ

1.การเรียกรับเงินเพื่อแลกกับการตรวจรับ งานที่ไม่เป็นไป ตามแบบรูป รายการ 2. เอื้อประโยชน์ให้กับผู้รับจ้าง หรือคู่สัญญา หรือกิจการของญาติและพวกพ้อง	1. ส่งเสริมการปฏิบัติงานตามประมวลจริยธรรม/หลักธรรมาภิบาล 2. ประชาสัมพันธ์ช่องทางการร้องเรียนเจ้าหน้าที่	1. ดำเนินการ กำชับอาจารย์ บุคคลากรและเจ้าหน้าที่ปฏิบัติตาม ระเบียบที่ เกี่ยวข้อง 2. ประกาศ เผยแพร่มาตรการให้กับอาจารย์ บุคคลากรและเจ้าหน้าที่ทุกคนทราบ	(มกราคม -ธันวาคม) พ.ศ. ๒๕๖๘	
1.การเรียกรับเงินหรือผลประโยชน์เพื่อรับพนักงานจ้างเข้าทำงาน 2. การประเมินผล การปฏิบัติงานเพื่อเลื่อนเงินเดือนไม่เป็นธรรม	1. การกำหนดหลักเกณฑ์ในการบริหารงานบุคคลที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม ประกาศมาตรการนโยบายต่อต้านการรับสินบนหรือผลประโยชน์อื่น ใดเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับ ซ้อนและการ ทุจริตประพฤติมิ ชอบ	1. ดำเนินการ กำชับอาจารย์ บุคคลากรและเจ้าหน้าที่ปฏิบัติตาม ระเบียบที่เกี่ยวข้อง	(มกราคม -ธันวาคม) พ.ศ. ๒๕๖๘	